

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ
директор НН Інституту культури і мистецтв
проф. О. А. Устименко-Косоріч

« 30 » серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕЛІГІЙНА КУЛЬТУРА

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 034 Культурологія
освітня програма Культурологія
мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту культури і
мистецтв

« 30 » серпня 2022 р.

Голова Руденко О. Ф.

Суми – 2022

Розробник: Л. І. Єпик, к. іст. н., доцент кафедри образотворчого мистецтва,
музикознавства та культурології

Програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва,
музикознавства та культурології

Протокол № 12 від «21» червня 2022 року.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва,
музикознавства та культурології д., мист., проф. О. К. Зав'ялова

Схвалено науково-методичною комісією інституту

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії інституту О.Ф. Руденко

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів –4	бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
3-й		-й	
Семестр			
6-й		-й	
Лекції			
22 год.		2 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		2год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
72 год.		80год.	
Консультації:			
2 год.		год.	
Загальна кількість годин - 120		Вид контролю: залік	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Курс «Релігійна культура», розроблений для спеціальності 034 Культурологія, є складовою підготовки студентів ОР Бакалавр НН інституту культури і мистецтв.

Мета курсу - вивчення основ релігійної культури є невід'ємною складовою культурологічної освіти, осмислення духовних і культурних надбань людства, нагромаджених у процесі становлення цивілізації, яке нерозривно пов'язане з пізнанням витоків культури і релігії, їх взаємозв'язків у різні часи.

Завдання курсу - аналіз релігії з позицій історії і філософії культури, надати змогу осягнути її феномен як особливу культурну реальність, що завжди породжувала нові смисли і символи.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами до вивчення дисципліни є курси «Культурологія», «Історія та культура України», «Філософія», «Історія культурології».

3. Результати навчання за дисципліною

Зміст курсу забезпечує: вивчення, узагальнення та реалізації в практичній діяльності вітчизняного і зарубіжного досвіду релігійного консенсусу; аналіз і творче переосмислення релігійних концепцій та систем; розширення знань про сучасні релігійні течії, їх специфіку та історичну ретроспекцію, а також про інтерпретологію в сучасному мистецтвознавстві

<p>Знання: змісту та тенденцій розвитку культури, основних чинників культурної динаміки. Комунікація: викладати власні думки, здійснювати їх аргументацію.</p>	<p>ПРН-6</p>	<p>Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій.</p>
<p>Знання: володіння навичками обробки й аналізу науково-теоретичної та інформації з різних джерел для узагальнення результатів. Уміння: Здатність залучати культурологічні концепції щодо інтерпретації сучасних художньо-мистецьких явищ і процесів у національному та світовому контекстах.</p>	<p>ПРН-7</p>	<p>Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.</p>
<p>Уміння: обґрунтовувати, розробляти та реалізовувати наукові проекти та заходи. Комунікація: взаємодія з учасниками та організаторами культурних проектів з дотриманням законодавства та у відповідності до визначеної мети.</p>	<p>ПРН-10</p>	<p>Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу.</p>
<p>Уміння: здатність аналізувати та оцінювати художню, духовну й матеріальну цінність культурного об'єкта (в різних хронологічних межах, географічних ареалах, певному соціокультурному просторі). Комунікація: Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати інноваційні культурологічні проекти, проявляти лідерські якості під час їх реалізації.</p>	<p>ПРН-12</p>	<p>Обґрунтовувати, розробляти та реалізовувати культурні події та проекти з дотриманням законодавства та у відповідності до визначених мети та завдань.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
<p>A 90 – 100 Відмінно</p>	<p>Студент володіє теоретичними знаннями з курсу, досконало знає практичний матеріал (вільно ним оперує, грамотно застосовує); вміє використовувати набуті знання та вміння у практичній діяльності; викладає теоретичний матеріал логічно, послідовно й переконливо; грамотно оперує понятійно-термінологічним апаратом.</p>

В 82 – 89 Добре	Студент виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Швидко опрацьовує та засвоює матеріал, оперує понятійно-термінологічним апаратом. Але разом із тим допускає неточності, робить незначні помилки.
С 74 – 81 Добре	Студент виявляє повні знання із дисципліни, має здатність до самостійного оновлення знань. Демонструє певні навички та уміння під час практичних занять, але професійно-культурологічний комплекс виявляється обмежено (допускає певні помилки та неточності тощо).
Д 64 – 73 Задовільно	Студент виявляє знання основного матеріалу, має обізнаність з культурологічної літератури, намагається аналізувати мистецькі твори і концепції, робити висновки, але при цьому допускає грубі помилки і не може переконливо викласти матеріал щодо заданої теми.
Е 60 – 63 Задовільно	Студент виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, задовільному для подальшої фахової діяльності. Практична підготовка загалом відповідає вимогам, студент демонструє певні навички, але форма виступу нестабільна, є помітні погрішності методологічного характеру.
F 35 – 59 Не задовільно	Студент емоційно скутий, не впевнений у своїх відповідях. Не розуміє основної сутності завдання, не може зробити висновки й узагальнення. Виступ невиразний та непереконливий.
FX 1 – 34 Не задовільно	Недбалість студента щодо власної підготовки. Не має впевнених знань з курсу. Не демонструє належної форми публічного виступу та необхідних практичних навичок.

Розподіл балів

Поточний контроль				Разом	Сума
Т 1.1-1.3	Т 2.1-2.3	Т 3.1-3.3	Т.4.1-4.3.		
Поточний контроль				60	100
15	15	15	15		
Контроль самостійної роботи				40	
10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

5. Засоби діагностики успішності навчання –залік, реферати, тести, презентації результатів завдань та досліджень.

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні засади культури і релігії.

Розділ 2. Світові релігії в культурі людства

Розділ 3. Формування української народності і нації, її культурної і цивілізаційної ідентичності та вплив християнської релігії на цей процес.

Розділ 4. Культурні особливості національних релігій. Мистецтво і релігія.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Загальні засади культури і релігії.

Тема 1.1. Феномен релігії в контексті культури. Сутність і завдання дисципліни «Релігійна культура». Виникнення культури і релігії.

Тема 1.2. Еволюція трактувань феномену культури. Філософські трактування релігії. Релігія як соціокультурний феномен. Соціокультурні функції релігії.

Тема.1.3. Культура і релігія в історії світової цивілізації. Історія культури як утілення релігійно-моральної ідеї. Культура і релігія як відображення людської природи. Антропологічні підстави релігії та культури. Типологія релігій

РОЗДІЛ 2. Світові релігії в культурі людства

Тема 2.1. Буддизм як психокультура. Історична постать Будди. Вчення Будди. Світоглядні особливості основних напрямів буддизму. Буддизм у китайській та японській культурі. Ламаїзм як напрям буддизму. Вплив буддизму на культуру.

Тема 2.2. Християнство у світовій культурі.

Культура християнства як уцерковлення культури еллінізму. Біблія як Святе Письмо і культурна пам'ятка. Загальнокультурний і загальнолюдський сенс моральних ідей християнства. Становлення церкви і святих таїнств. Еволюція християнських сакральних ідей і їх вплив на загальну культуру. Основні напрями християнства та їх культурні особливості.

Тема 2.3. Іслам як культура правил. Пророк Аллаха Мухаммад. Коран і суна — джерела віровчення та пам'ятки культури. Ісламський світогляд як спосіб життя. Основні напрями ісламу.

РОЗДІЛ 3. Формування української народності і нації, її культурної і цивілізаційної ідентичності та вплив християнської релігії на цей процес.

Тема 3.1. Хрещення Русі, його вплив на формування культури та політичної ідеології першої української державності. Релігія і козацтво.

Тема 3.2. Християнство в сучасній Україні. Українська Православна Церква, Українська Греко-Католицька Церква, Українська Римо-Католицька Церква, протестантські конфесії.

Тема 3.3. Географія релігій в сучасній Україні та історичні особливості її формування. Актуальна конфесійна статистика в сучасній Україні та динаміка її розвитку. Конфесійно-етнічні меншини й етно-релігійні групи. Національні релігії в житті етнічних меншин в Україні: іудаїзм, караїмство.

РОЗДІЛ 4. Культурні особливості етнонаціональних релігій. Релігія і мистецтво.

Тема 4.1. Іудаїзм. Етнонаціональні релігії Індії – індуїзм, джайнізм, сикхізм.

Тема 4.2. Національні релігії Далекого Сходу. Конфуціанство. Даосизм. Синтоїзм.

Тема 4.3. Процес відокремлення мистецтва від релігії. Мистецтво буддійської культури. Вплив християнства на мистецтво. Мистецтво ісламу. Взаємодія релігії і культури в сучасну епоху.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	ко нс	сп		лек	пр	к о н с	сп
РОЗДІЛ 1. Загальні засади культури і релігії.										

Тема 1.1. Феномен релігії в контексті культури.	10	2	2		6					
Тема 1.2. Еволюція трактувань феномену культури. .	10	2	2		6					
Тема.1.3. Культура і релігія в історії світової цивілізації.	10	2	2		6					
РОЗДІЛ 2. Світові релігії в культурі людства										
Тема 2.1. Буддизм як психокультура.	10	2	2		6					
Тема 2.2. Християнство у світовій культурі.	10	2	2		6					
Тема 2.3. Іслам як культура правил.	10	2	2		6					
РОЗДІЛ 3. Формування української народності і нації, її культурної і цивілізаційної ідентичності та вплив християнської релігії на цей процес.										
Тема 3.1. Хрещення Русі, його вплив на формування культури та політичної ідеології першої української державності.	10	2	2		6					
Тема 3.2. Християнство в сучасній Україні.	10	2	2		6					
Тема 3.3. Географія релігій в сучасній Україні та історичні особливості її формування.	10		2	2	6					
РОЗДІЛ 4. Культурні особливості етнонаціональних релігій. Релігія і мистецтво.										
Тема 4.1. Іудаїзм.	10	2	2		6					
Тема 4.2. Національні релігії Далекого Сходу.	10	2	2		6					
Тема 4.3. Процес відокремлення мистецтва від релігії.	10	2	2		6					
Всього	120	22	24	2	72					

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Феномен релігії в контексті культури.	2	
2	Еволюція трактувань феномену культури. .	2	
3	Культура і релігія в історії світової цивілізації.	2	
4	Буддизм як психокультура.	2	
5	Християнство у світовій культурі.	2	2
6	Іслам як культура правил.	2	

7	Хрещення Русі, його вплив на формування культури та політичної ідеології першої української державності.	2	
8	Християнство в сучасній Україні.	2	
9	Іудаїзм.	2	
10	Національні релігії Далекого Сходу.	2	
11	Процес відокремлення мистецтва від релігії.	2	
	Загалом	22	2

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Феномен релігії в контексті культури.	2	
2	Еволюція трактувань феномену культури. .	2	
3	Культура і релігія в історії світової цивілізації.	2	
4	Буддизм як психокультура.	2	
5	Християнство у світовій культурі.	2	
6	Іслам як культура правил.	2	
7	Хрещення Русі, його вплив на формування культури та політичної ідеології першої української державності.	2	2
8	Християнство в сучасній Україні.	2	
9	Географія релігій в сучасній Україні та історичні особливості її формування.	2	
10	Іудаїзм.	2	
11	Національні релігії Далекого Сходу.	2	
12	Процес відокремлення мистецтва від релігії.	2	
	Загалом	24	2

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Феномен релігії в контексті культури.	6	
2	Еволюція трактувань феномену культури. .	6	
3	Культура і релігія в історії світової цивілізації.	6	
4	Буддизм як психокультура.	6	
5	Християнство у світовій культурі.	6	
6	Іслам як культура правил.	6	
7	Хрещення Русі, його вплив на формування культури та політичної ідеології першої української державності.	6	
8	Християнство в сучасній Україні.	6	

9	Географія релігій в сучасній Україні та історичні особливості її формування.	6	
10	Іудаїзм.	6	
11	Національні релігії Далекого Сходу.	6	
12	Процес відокремлення мистецтва від релігії.	6	
	Загалом	72	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Антофійчук В.І. Культурологія : термінологічний словник / В.І. Антофійчук. – Вид. 2-е, випр. і доп. Чернівці : Книги-XXI, 2007. - 160 с.
2. Герчанівська П.Е. Культурологія : навч. посіб. для студентів вузів. – 2-ге вид., випр. і доп. – Київ : Ун-т «Україна», 2006. – 323 с.
3. Історія української культури : навч. посіб. для студентів вузів / ред. О. Ю. Павлова. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 340 с.
4. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / Відп. редактор: А. М. Колодний, П. Л. Яроцький. – К. : Т-во «Знання», КОО, 1999. – 735 с.
5. Лубський В. І. Історія релігій в Україні : підручник / В. І. Лубський, М. В. Лубська. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 696 с.
4. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура : підруч. для студентів вузів / М. В. Кордон. – Київ : ЦУЛ, 2005. – 582 с.
5. Український іконопис XII–XIX ст. Національний художній музей України [Електронне джерело]. – Режим доступу: <http://namu.kiev.ua/ua/print.html?printid=66>

Додаткові:

1. Герчанівська П.Е. Культурологія : навч. посіб. для студентів вузів / П.Е. Герчанівська. – 2-ге вид., випр. і доп. – Київ : Ун-т «Україна», 2006. – 323 с.
2. Історія української культури : навч. посіб. для студентів вузів / ред. О. Ю. Павлова. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Київ : ЦУЛ, 2013. – 340 с.
3. Кордон М.В. Українська та зарубіжна культура : підруч. для студентів вузів / М. В. Кордон. – Київ : ЦУЛ, 2005. – 582 с.
4. Кормич Л.І. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ ст.) : навч. посіб. / Л.І. Кормич, В.В. Багацький. – Харків : Одиссей, 2002. – 303 с.
5. Кравець М.С. Культурологія : підруч. / М.С. Кравець. – Львів: Новий Світ-2000, 2010. - 320 с.
6. Культурологія : навч. посіб. для студентів вузів / А.Г. Баканурський, Г.С. Краснокутський, Л.Л. Сауленко. – 2-е вид. – Київ : Професіонал, 2005. – 208 с.
7. Культурологія : навч. посіб. для студентів вузів / сост. О.І. Погорілий, М.А. Собуцький. – 2-ге вид. – Київ : Видавн. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – 313 с.
8. Матвєєва Л.Л. Культурологія : курс лекцій : навч. посіб. для студентів вузів / Л.Л. Матвєєва. – Київ : Либідь, 2005. – 512 с.

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

Засоби ІКТ, презентації.

10. Інформаційні ресурси

http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI_2009/Religa_2004.pdf

<http://www.info-library.com.ua/books-text-244.html>